

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.234/2023/13.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. szeptember 5.

Az ügy tárgya: garázdaság büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): III. rendű

Első fok: Tatabányai Járásbíróság, 9.B.95/2022/57., ítélet,
előkészítő ülés, 2022. november 9.

Másodfok: Tatabányai Törvényszék, 10.Bf.304/2022/57., ítélet,
nyilvános ülés, 2023. július 4.

Az indítvány előterjesztője: a III. rendű terhelt

Az indítvány iránya: a III. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a garázdaság büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Tatabányai Járásbíróság 9.B.95/2022/57. számú és a Tatabányai Törvényszék 10.Bf.304/2022/57. számú ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Tatabányai Járásbíróság a 2022. november 9. napján meghozott 9.B.95/2022/57. számú ítéletével a III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki tártettesként elkövetett garázdaság büntetében [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pont] és tártettesként elkövetett testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés]. Ezért őt mint különös visszaesőt – halmazati büntetésül – 90 nap elzárás büntetésre és 100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy az elzárást büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak átváltoztatásáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ügyészség fellebbezése alapján eljárva a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. július 4. napján jogerős 10.Bf.304/2022/57. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a III. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta, vele szemben 1 év 2 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztést és 2 év közügyektől eltiltás mellékbüntetést szabott ki azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A Tatabányai Törvényszék 17.B.35/2019/10. számú ítéletével kiszabott 3 év börtön fokozatú szabadságvesztés vonatkozásában engedélyezett feltételes szabadságot megszüntette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta azzal, hogy őt tártettesként elkövetett testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) bekezdés és (3) bekezdés] is elítéltnek tekintette.

[3] Az indítvány által támadott jogerős tényállás lényege a következő.

Az I. rendű és a II. rendű terhelt előzetes konfliktus okán 2020. július 26. napján 17 óra körüli időben megjelent a sértett és családja által lakott ingatlannál, és az udvaron tartózkodó 1. számú és 2. számú tanúnak trágár szavak kíséretében szóvá tették azt, hogy miért udvarol a 2. számú tanú a 3. számú tanúnak, valamint velük szemben támadólag léptek fel. Az 1. számú tanú sikítására kijött a házból a sértett, és egy székkal védekezve kiszorította az I. rendű és a II. rendű terhelteket az ingatlan udvarából az utcára. Ekkor az I. rendű és a II. rendű terhelt elszaladt, majd az I. rendű terhelt kezében egy ásóval, míg a II. rendű terhelt kezében egy vascsővel visszatért a ház előtti helyszínre, melyekkel a sértettet és a 2. számú tanút szándékoztak megtámadni, és ütésre emelték azokat. A 4. és az 5. számú tanú kivette az ást, illetve a vascsövet az I. rendű és a II. rendű terhelt kezéből, de az I. rendű és a II. rendű terheltek továbbra is folytatták támadó magatartásukat és kölcsönös trágár szavak használata mellett verekedés alakult ki az I. rendű és a II. rendű terhelt, valamint a sértett és 2. számú tanú között. Ekkor a helyszínen megjelent a III. rendű terhelt és szó nélkül ütni kezdte a sértettet. A III. rendű terhelt ütése a sértettet a jobb oldali halántékánál találta el. Az ütestől a sértett megszédült és elesett, esése közben pedig az I. rendű terhelt közepes erővel fejbe rúgta őt, melynek következtében a sértett orra eltörtött. A sértett az elesés következtében nekicsapódott egy ott álló fának, amely a mellkasán sérülést okozott neki. Időközben megjelent a helyszínen a 6. számú tanú is, akit az 1. számú tanú hívott fel telefonon, hogy jöjjön segíteni. A 6. számú tanú a III. rendű terhelt jogtalan támadását igyekezett elhárítani, ezért összeverekedtek. A verekedésnek a 4. és 5. számú tanú közrehatása segítségével lett vége, az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelt és időközben megjelent családtagjaik a sértett háza előtti útszakaszt elhagyták.

A sértett az I. rendű és a III. rendű terheltektől elszenvedett bántalmazás és az abból fakadó elesése következtében a szegycsontja felett 6 cm-es felületen hámhorzsolást, és orrcsontjának középső harmadában lényeges elmozdulás nélküli ferdetörését szenvedte el. A hámhorzsolás

nyolc napon belül, az orrcsont törése 8 napon túl gyógyult, tényleges gyógytartama három hét.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a III. rendű terhelt – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját megjelölve – elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, másodlagosan eltérő minősítés és enyhébb büntetés kiszabása érdekében terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[5] Indokai szerint a bíróság törvénysértően minősítette cselekményét testi sértés büntetnének is. Kifejtette, hogy az irányadó tényállás alapján terhére legfeljebb a garázdaság büntetetté lehetett volna megállapítani, a testi sértést kizárólag az I. rendű terhelt valósította meg. Kifogásolta, hogy a cselekményének törvénysértő minősítése miatt a bíróság vele szemben törvénysértő büntetést szabott ki.

[6] A Legfőbb Ügyészség BF.1366/2023/2. számú átiratában a III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.

[7] Álláspontja szerint a több személy által együttesen megvalósított bántalmazás eredményéért társtettesként az az elkövető is felel, aki nem maga okozta ugyan a súlyos testi sértés alapjául szolgált sérülést, a közös tettegességben való közreműködése során azonban az eredmény okozójával szándékegységben cselekedett. Jelen esetben a sértettet a III. rendű terhelt a társával együttesen, szándékegységben bántalmazta, amelynek következtében a sértett nyolc napon túl gyógyuló sérülést szenvedett. Az okozott eredményért az elkövetők társtettesként felelnek, ezért a bíróság a III. rendű terhelt cselekményét helyesen minősítette, és törvényes a kiszabott büntetés is.

[8] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a támadott határozatokat a III. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[9] Az ügyészség indítványára tett észrevételében a III. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványában írtakat lényegében megismételve hangsúlyozta, hogy cselekménye kizárólag garázdaság büntetnének megállapítására alkalmas. Sérelmezte továbbá, hogy a bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének.

[10] A Legfőbb Ügyészség BF.1366/2023/4. számú átiratában a BF.1366/2023/2. számú nyilatkozatában írtakat változatlanul fenntartotta.

III.

[11] A III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[13] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, illetve alkalmazott törvénysértő intézkedést.

[14] A Be. 659. § (1) bekezdéséből következően a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[15] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 659. § (5) bekezdés].

[16] A III. rendű terhelt azt vitatta, hogy a jogerős tényállásban írt magatartása társtettesként elkövetett (súlyos) testi sértés büntette megállapítására alapot adhat.

[17] A Btk. 164. § (1) bekezdése kimondja, hogy aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el; a (3) bekezdés szerint, ha a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon túl gyógyul, az elkövető súlyos testi sértés büntette miatt büntetendő.

[18] A Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg.

[19] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a következőket:

- a III. rendű terhelt társai nézeteltérésbe kerültek a sértettel és családjával, amelynek eredményeként velük szemben támadólag léptek fel, majd az I. rendű terhelt egy ásóval, míg a II. rendű terhelt egy vascsővel szándékozta megtámadni a sértettet és a 2. számú tanút;
- a 4. és az 5. számú tanú kivette az ást, illetve a vascsövet az I. rendű és a II. rendű terhelt kezéből, de ők továbbra is folytatták támadó magatartásukat, majd kölcsönös trágár szavak használata mellett verekedés alakult ki az I. rendű és a II. rendű terhelt, valamint a sértett és a 2. számú tanú között;
- ekkor jelent meg a helyszínen a III. rendű terhelt, aki szó nélkül ütni kezdte a sértettet;
- a III. rendű terhelt ütései a sértettet a jobb oldali halántékánál találta el, az ütésétől a sértett megsédült és elesett;
- az I. rendű terhelt esése közben közepes erővel fejbe rúgta a sértettet, amelynek következtében a sértett orra eltörött;
- a sértett az elesés következtében nekicsapódott egy fának, amely a mellkasán sérülést okozott neki;
- a bántalmazás következtében a sértett a szegycsontja felett felületes hámhörzsolást, és orrcsontjának középső harmadában lényeges elmozdulás nélküli ferdetörését szenvedte el.

[20] Jelen ügyben pedig ez a helyzet.

[21] A testi erővel történt bántalmazás elkövetési magatartása tekintetében nyilvánvaló különbség van (lehet) az egyes bántalmazási módokat illetően, jelen esetben azonban az ököllel történő ütés, a lábbal való rúgás, a támadott testtájék és az alkalmazott erő nagysága értelemszerűen magában hordozta a súlyosabb sérülés lehetőségét.

[22] Az pedig az irányadó tényállás alapján nem kétséges, hogy a III. rendű terhelt elkövetési magatartása nem limitált, a társaihoz kapcsolódó, és alkalmas a súlyosabb eredménnyel járó sérülés okozására.

[23] Miként az be is következett, a sértett ugyanis súlyos sérülést szenvedett el.

[24] Márpedig, ha a testi sértéssel okozott sérülés a Btk. 164. § (3) bekezdése szerinti súlyos sérülést eredményezett, az elkövető e cselekmény miatt büntetendő.

[25] A társtetteségnek alapvetően két ismérve van: tárgyi oldalon a bűncselekmény közös megvalósítása, anyagi oldalon pedig az a tudat, hogy az elkövetési tevékenységek egymást kiegészítik.

[26] Az elkövető (így a társtettes) választja meg mindig magatartásának módját, ami – értelemszerűen – helyzeti előnyéből fakadó lehetőség. Ha nem korlátozza a külvilág számára világosan, és a másik elkövető számára kifejezetten saját magatartása hatókörét, akkor az egyidejű, azonos térben, egymás észrevehető, elérhető – ekként közvetlen – közelségében kifejtett elkövetői (tettesi és részesi) magatartások kölcsönösen szándékegységben vannak.

[27] Ilyen külvilágbeli, fizikai feltételek mellett ugyanis – önmagában az érzékszervek természetes működése általi (s ekként szubjektíve sem befolyásolható) felfogóképességből adódóan – nincs észszerű alapja, és ennél fogva indoka annak a következtetésnek, hogy az elkövető magatartásának tudattartalma nem fogja át a másik elkövető magatartását (BH 2019.36., Kúria Bfv.III.36/2018/7.).

[28] A társtettség megállapításához szükséges szándékegységnek nem feltétele az előzetes megállapodás, szóbeli megegyezés. A tett közös végrehajtásában megmutatkozó egyetértés a cselekmény helyszínén, a véghezvitel során is létrejöhethet.

[29] A közös elkövetés többféle együttes magatartást is jelenthet, ide tartozik az is – miként jelen ügyben –, ha a társtettesek közvetlen egymást követően, térben és időben lényegében egyszerre valósítják meg a törvényi tényállást.

[30] Az irányadó tényállás egyértelműen tartalmazza, hogy a III. rendű terhelt az I. rendű és II. rendű terhelt, valamint a sértett és családja között kialakult konfliktusba akkor kapcsolódott be, amikor az I. rendű és a II. rendű terheltektől a 4. számú és az 5. számú tanú elvette az ásót és a vascsovet, majd az I. rendű és a II. rendű terhelt verekedni kezdett a sértettel és a 2. számú tanúval. A III. rendű terhelt ezen előzmények ismeretében kapcsolódott be a társai oldalán azzal, hogy asértettre szó nélkül rátámadt, és őt a jobb halántékánál olyan erővel megütötte, hogy ettől a sértett megsédült és elesett. Az esés közben az I. rendű terhelt a sértettet közepes erővel fejbe rúgta.

[31] Jelen ügyben a terheltek cselekvősége egyazon térben és időben zajlott, az eseménysorban megszakítás nem volt. A III. rendű terhelt a terhelttársai általi bántalmazásba bekapcsolódott, a tevékenységüktől nem határolódott el, így egymás előtt tudott volt a további terhelttársak cselekvősége. A III. rendű terhelt annak tudatában és abba belenyugodva bántalmazta a sértettet, hogy abba társa(i) is bekapcsolódhat(nak), amint a III. rendű terhelt is terhelttársai cselekményéhez csatlakozva bántalmazta a sértettet.

[32] Ehhez képest a társtettesi elkövetői minőség alól csak az mentesülhet, aki társa felismerhető szándékos tevékenységétől annak észlelésekor nyomban elhatárolja magát, és az elkövetés helyszínéről nyomban eltávozik. Ha azonban a kinyilvánított szándékot valóra váltó együttműködő jelenlétet választja, akkor annak megfelelően felel társtettesként (BH 2019.36., Kúria Bfv.III.36/2018/7.).

[33] Társtettesként felelnek az elkövetők az eredményért, ha a sértettet egymás tevékenységéről tudva, akarategységben, közösen bántalmazzák. Ez esetben nincs jelentősége, hogy a több elkövető közül a súlyos sérülést ténylegesen ki okozta, a bekövetkezett eredményre figyelemmel kell büntetőjogi felelősségüket megállapítani (BH 2017.357.II., Kúria Bfv.III.430/2017/7.).

[34] Ekként nem sértett törvény az eljáró bíróság, amikor a III. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét társtettesként elkövetett testi sértés büntetében is [Btk. 164. § (1) bekezdés és (3) bekezdés] megállapította.

[35] Ehhez képest a III. rendű terhelttel szemben a társtettesként elkövetett garázdaság büntette [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pont] és társtettesként elkövetett testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] miatt halmazati büntetésként kiszabott 1 év 2 hónap szabadságvesztés büntetés nyilvánvalóan nem törvénysértő.

[36] A III. rendű terhelt sérelmezte, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

[37] A Kúria e körben rámutat, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése köz- és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi immár relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont].

[38] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[39] A Be. 608. § (1) bekezdése taxatív felsorolja azokat az eljárási szabálysértéseket, amelyek az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezéséhez vezetnek.

[40] Az indokolási kötelezettség megsértése a hatályos Be. alapján már nem felülvizsgálati ok, az nem szerepel a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja által hivatkozott Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértések között.

[41] A Kúria megjegyzi, hogy az elsőfokú bíróság által az előkészítő ülésen kihirdetett rendelkező rész, illetve az írásba foglalt határozat rendelkező része között eltérés van. Ilyen esetben a kihirdetett határozat tartalma irányadó.

[42] A másodfokú bíróság ezt észelve ítélete rendelkező részében ezt helyesbítette azzal, hogy a III. rendű terheltet társtettesként elkövetett testi sértés büntettségében [Btk.164. § (1), (3) bekezdés] is elítéltnak tekintette, ekként a jogerős ítélet rendelkező része és indokolása között eltérés immár nem áll fenn.

[43] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[44] Ekként a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva a III. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

[45] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[46] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2024. szeptember 5.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bíróági ügyintéző